

ROMAN

faïza guène

kiffe kiffe I morgen

forlaget republik

Faïza Guène

Kiffe kiffe i morgen

På dansk ved François-Eric Grodin

Forlaget Republik

Kiffe kiffe i morgen af Faïza Guène

efter *Kiffe kiffe demain*

Oprindeligt udgivet på fransk af Hachette Littératures 2004

© Librairie Arthème Fayard, 2010

© Dansk udgave forlaget Republik, 2010

Oversættelse: François-Eric Grodin

Korrektur: Line Felding

Omslag: Malin Lindgren

Sats: BookPartnerMedia

Tryk: special-trykkeriet viborg a-s

1. udgave, 1. oplag

ISBN 978-87-993347-6-6

www.republik.dk

Oversættelsen er støttet af Statens Kunstråds litteraturudvalg

Denne udgivelse er støttet af Culturesfrance/Det franske Udenrigs- og Europaministeriums programmer for udgivelsesstøtte.

Til min mor og far

babouches: nordafrikanske lædertøfler med pailletudsmykning / ***beslama***: farvel / ***bled***: 1. (i Nordafrika) [øde] egn (i det indre af landet); 2. (neds.) afsides landsby, hul; 3. hjemby, fødeby, bopælskommune / ***bubu***: traditionel vestafrikansk dragt bestående af slå-om-nederdel og lang kjole udover / ***haluf***: svin / ***hamdullah***: takket være Gud / ***hchouma***: skam, vanære / ***insh'Allah***: om Gud vil / ***kiffer***: virkelig godt kunne lide noget / ***kif-kif***: det samme, det kan være lige meget / ***maghrebinere***: nord(vest)afrikanere / ***mektoub***: »Det står skrevet«, skæbnen / ***merguez***: krydret nordafrikansk lammepølse / ***toubab***: en hvid franskmand / ***walou***: ingenting

Det er mandag, og jeg har været henne hos fru Burlaud, ligesom jeg plejer om mandagen. Fru Burlaud er gammel, og så er hun også grim og lugter af Gå-væk lus. Hun er harmløs, men nogle gange er hun rimelig nøjeren. I dag hev hun en samling underlige billeder ud af sin strømpeskuffe, sådan nogle store klatter, der lignede indtørret bræk. Hun spurgte mig, hvad de mindede mig om. Jeg svarede, og så stirrede hun bare på mig med sine udstående øjne og bevægede hovedet ligesom de der små mekaniske hunde, der sidder i bilernes bagruder.

Det er gymnasiet, der har sendt mig hen til hende. I en pause mellem to strejker blev lærerne enige om, at jeg trængte til at gå hos én, fordi de syntes, jeg var for indelukket ... Det kan da godt være, men det rager mig. Jeg går hos hende, og kommunen betaler.

Jeg tror, jeg har haft det sådan, siden min far

rejste. Han er rejst langt væk. Han er taget hjem til Marokko for at gifte sig med en anden kvinde, som garanteret er både yngre og mere frugtbar end min mor. Mor kunne ikke få flere børn efter mig. Hun prøvede ellers i lang tid. Det er vildt at tænke på, at der er nogle piger, der bliver gravide i første hug, selv om det ikke var meningen ... Far ville have en søn. På grund af sin stolthed, sit navn, familiens ære og sikkert også på grund af en masse andre latterlige ting. Men han fik kun ét barn, og det blev en pige. Mig. Jeg svarede ikke rigtig til kundens forventninger, kan man sige. Og problemet er, at det ikke er ligesom henne i shoppingcenteret. Der er ikke nogen returafdeling. Og en dag må skægaben have indset, at det ikke nyttede noget at prøve med min mor, og så skred han. Bare sådan uden videre. Jeg husker kun, at jeg sad og så et afsnit fra sæson 4 af »X-Files«, som jeg havde lejet nede i videoudlejningen i min gade. Døren smækkede. Og ud ad vinduet så jeg en grå taxi, som kørte væk. Ikke andet. Det er over et halvt år siden efterhånden. Hende bondepigen, han har giftet sig med, er garanteret allerede gravid. Og jeg ved lige nøjagtig, hvad der så sker: Syv dage efter fødslen fejrer de navngivningen og inviterer hele landsbyen med. Til lejligheden kommer der et orkester af gamle sheiker med deres kamelskindstrommer. Det kom-

mer til at koste ham en formue – hele hans pension fra Renault. Og så snitter de halsen over på et kæmpestort får for at give barnet et navn. Det bliver Muhammed. Ti mod en.

Når fru Burlaud spørger mig, om jeg savner min far, svarer jeg »nej«, men den hopper hun ikke på. Hun er rimelig kvik i pæren. Det gør heller ikke så meget, for min mor er her. Altså rent fysisk. For inde i sit hoved er hun et andet sted, ligesom ... Endnu længere væk end min far.

Ramadanen begyndte for lidt over en uge siden. Jeg skulle have mor til at skrive under på en seddel, hvor der stod, hvorfor jeg ikke skulle spise der i den her periode. Da jeg afleverede den til rektor, spurgte han, om jeg tog pis på ham. Rektor hedder hr. Loiseau. Han er fed og dum, og når han åbner munden, lugter han af billig papvin, og så ryger han pibe. Når skoledagen er omme, er det hans storesøster, der kommer og henter ham ved porten i en rød Renault Safrane. Så han er ikke ligefrem særlig troværdig, når han prøver at spille den autoritære rektor.

Nå, men hr. Loiseau spurgte altså, om jeg tog pis på ham, fordi han troede, det var mig, der havde underskrevet sedlen, og ikke min mor. Hvor dum kan man være? Hvis jeg ville efterligne en underskrift, så ville jeg da lave en, der ligner, ikke? Men mor, hun havde bare tegnet sådan en krusedulle. Hun er ikke vant til at holde på en kuglepen. Og

det var ikke engang faldet den fladpande ind. Han må være en af dem, der tror, at analfabetisme er ligesom aids. Det findes kun i Afrika.

Mor begyndte at arbejde for ikke så længe siden. Hun gør rent på et Formule 1-motel i Bagnolet, indtil hun finder sig et andet job, og det gør hun forhåbentlig snart. Nogle gange når hun kommer sent hjem, græder hun. Hun siger, det er af træthed. Og under ramadanen har hun det endnu hårdere, for ved 17.30-tiden, når man kan bryde fasten, er hun stadig på arbejde. Så hvis hun skal have noget at spise, er hun nødt til at gemme nogle dadler i sin kittel. Hun har oven i købet syet en indvendig lomme i, så det ikke kan ses så tydeligt, for hvis hendes chef opdager det, får hun en skideballe.

Alle kalder hende Fatima i Formule 1 i Bagnolet. De råber hele tiden efter hende, og de holder godt øje med hende for at tjekke, at hun ikke nækker noget fra værelserne.

Men min mor hedder ikke Fatima, hun hedder Yasmina. Hr. Fischer synes garanteret, det er hyllende morsomt at kalde alle arabere for Fatima, alle sorte for Mamadou og alle kinesere for Pingpong. De er jo alligevel idioter hele bundtet, ikke ...?

Hr. Fischer er hendes overordnede. Han er fra Alsace. Nogle gange ville jeg ønske, at han ville rådne op i en dyb kælder og blive ædt op af rotter.

Når jeg siger det, skælder mor mig ud. Hun siger, det er forkert at ønske andre døde, selv sine værste fjender. En dag havde han været grov over for hende, og da hun kom hjem, græd hun virkelig meget. Den sidste gang jeg så nogen græde så meget, det var, da Myriam kom til at tisse i bukserne, dengang vi var på skitur med skolen. Den nar til hr. Fischer troede, at mor gjorde grin med ham, fordi hendes accent fik hende til at udtale hans navn, så det lød som »Fisser«.

Siden min gamle skred, har vi haft en hel stribe af socialrådgivere rendende derhjemme. Den sidste nye kan jeg ikke huske, hvad hedder. Et eller andet Dubois- eller Durand- eller Dupré-agtigt, sådan et navn, I ved, der lugter langt væk af, at hun kommer fra et pænt sted. Jeg synes, hun er for åndssvag, og så smiler hun hele tiden uden nogen grund. Selv når det bare er helt forkert. Man skulle tro, at hun har brug for at være lykkelig på andres vegne. Engang spurgte hun, om vi ikke skulle være gode venner. Jeg svarede, at det kunne hun godt glemme alt om. Men der klokkede jeg vist i den, for I skulle have set det blik, jeg fik af min mor. Hun var sikkert bange for, at vi ikke ville få mere støtte fra kommunen, hvis jeg ikke blev veninde med den åndssvage socialrådgiver.

Før fru Dumpe havde vi en mand ... Jeps, hendes forgænger var en fyr. Han lignede Laurent Cabrol, ham, der var vært i »Heltenes nat« på ette-

ren fredag aften. Det er ærgerligt, de ikke sender det mere. Nu kan man se en miniature af Laurent Cabrol nederst til højre på side 30 i TV-Magasinet, hvor han reklamerer for solvarmeanlæg klædt i en gul og sort-stribet polobluse. Nå, men ham socialrådgiveren var hans dobbeltgænger. Og fru Dumsmarts diametrale modsætning. Han lavede aldrig sjov, han smilede aldrig, og han gik klædt som professor Tournesol i »Tintin«. Engang fortalte han min mor, at det var første gang i de ti år, han havde været i faget, at han havde set »folk som os, der kun havde ét barn i familien«. Han sagde ikke »arabere«, men det tænkte han garanteret. Det var en eksotisk oplevelse for ham at komme hjem til os. Han kiggede underligt på de nipsgenstande, vi har stående, dem, som min mor tog med sig fra Marokko, da hun var blevet gift. Og fordi vi går med *babouches* indendørs, så tog han skoene af, når han gik ind i lejligheden, for at gøre et godt indtryk. Der var bare det ved det, at han havde bioniske fødder. Hans anden tå var mindst ti gange så lang som storetåen. Det så ud, som om han gav fuckfingeren inde i sine strømper. For ikke at tale om lugten. Han spillede den medfølelse type, men det var det rene bluf. Det ragede ham. Han var skidehamrende ligeglad med os. Han er også stoppet som socialrådgiver. Jeg har hørt, at han er flyttet på landet. Han er måske blevet omskolet til

ostemager. Og efter søndagsgudstjenesten kører han garanteret rundt til det gamle Frankrigs små landsbyer i sin lyseblå varevogn og sælger rugbrød, roquefort og spegepølse.

Det kan godt være, fru Duppedit er åndssvag, men hun er i det mindste bedre til at spille rollen som socialrådgiver, der hjælper de fattige. Hun er virkelig god til at lade, som om det betyder noget for hende, hvordan vi har det. En gang imellem er det lige før, man tror på det. Hun spørger mig om ting med sin skingre stemme. Forleden ville hun vide, hvad for en bog jeg havde læst for nylig. Jeg trak bare på skuldrene i betydningen »ikke nogen«. Men faktisk har jeg lige læst en bog af Tahar Ben Jelloun, der hedder »Sandbarnet«. Den handler om en lille pige, der er blevet opdraget som en dreng, fordi hun var familiens ottende datter, og faren ville have en søn. Og den foregik i en tid, hvor der hverken var ultralydsscanninger eller graviditetsforebyggende midler. Ingen returret, ingen fortrydelsesret, ingen bytteret.

Sikke en lorteskæbne. Skæbnen er noget lort, for der er ikke noget at gøre. Så uanset hvad du gør, bliver du altid røvrendt. Mor siger, at min far forlod os, fordi det stod skrevet. Det er det, vi kalder *mektoub* derhjemme. Det er ligesom et manuskript til en film, som vi spiller med i. Problemet er, at vores manuskriptforfatter sutter. Han kan ikke finde ud af at lave lykkelige slutninger. Min mor troede, at Frankrig var ligesom de der sort-hvide film fra 60'erne. Dem, hvor den flotte helt med en rygende cigaret i mundvigen hele tiden fylder sin dame med løgn. Det var lykkedes min mor og hende kusine Bouchra at se de franske kanaler ved hjælp af en hjemmestrikket antenne, som de havde lavet af en rustfri couscousgryde. Så da hun og min far kom til Paris-forstaden Livry-Gargan i februar 1984, troede hun, de havde taget den forkerte båd, og at de var ankommet til et helt andet land. Hun har fortalt mig, at det første, hun gjorde, da hun trådte

ind i den lillebitte toværelses, var at kaste op. Gad vide, om det var søsygen, der gjorde det, eller om det var et forvarsel om hendes fremtid på det her gudsforladte sted.

Sidste gang vi var i Marokko, blev jeg helt rundt på gulvet. Jeg kan huske de gamle tatoverede kvinder, der kom og satte sig ved siden af mor til bryllupperne og navngivningerne og omskærelserne.

– Hør her, Yasmina, din datter er snart en voksen kvinde, og det er på tide, at du overvejer at finde en mand fra en god familie til hende. Hvad med Rachid, ham den unge svejser?

Sådan nogle dumme kællinger. Ham kender jeg udmærket godt! Det er ham, alle kalder »Kødhoved-Rachid«. Selv de seksårige driller ham og griner ad ham. Og så mangler han fire tænder, han kan ikke engang læse, han er skeløjet og stinker af pis. Dernede skal du bare have to små knopper foran, kunne holde din kæft, når du bliver bedt om det, og bage brød, og så er du ellers klar til at blive gift. Men jeg tror under alle omstændigheder ikke, at vi nogensinde kommer tilbage til Marokko. For det første har vi ikke råd, og min mor siger også, at det vil blive alt for ydmygende for hende. Folk vil bare pege fingre ad hende. Hun

synes, det er hendes egen skyld, at alt det her er sket. Hvis I spørger mig, er der to skyldige i det her: min far og så skæbnen.

Vi er bekymrede for fremtiden, men det er der ingen grund til, for det kan være, at vi ikke engang har en. Vi kan dø om ti dage eller i morgen eller lige om lidt. Det er en af de ting, man ikke kan vide i forvejen. Ikke noget med advarsler eller ryktere her. Det er ikke, ligesom når man er bagud med elregningen. Sådan var det med hr. Rodriguez fra 12. sal, ham, der havde været med i krigen. Han døde for nylig. Ja, okay, han var godt nok gammel, men vi havde alligevel ikke ventet det.

En gang imellem tænker jeg på døden. Jeg har også drømt om den. En nat var jeg med til min egen begravelse. Der var næsten ingen mennesker. Kun min mor, fru Burlaud, Carla, som er hende portugiseren, der gør rent i elevatorerne i vores betonsilo, Leonardo DiCaprio fra »Titanic« og min veninde Sarah, som flyttede til Trappes, da jeg var 12. Min far var der ikke. Han skulle tage sig af sin bondepige, der ventede hans kommende Momo, mens jeg så altså var død. Det er for nederen. Jeg er sikker på, at hans søn bliver endnu mere fladpandet end svejseren Rachid. Jeg håber, han bliver halt, får problemer med synet og akne i hele hovedet, når han kommer i puberteten. Og han

kan godt glemme alt om at få fat på noget Biactol eller noget Clearasil til at smøre på sine bumser i det knoldesparkerhul. Undtagen måske på det sorte marked, hvis han kan finde ud af det. Under alle omstændigheder bliver han en taber, det er helt sikkert. Åndsformørkelse er noget, der går i arv fra far til søn i den familie. Når han bliver 16, står han og sælger kartofler og majroer på markedet. Og når han så rider hjem på sit sorte æsel, tænker han: »Jeg er bare for sej.«

Jeg kunne godt tænke mig at arbejde med noget sejt engang. Jeg ved bare ikke rigtig hvad ... Problemet er, at jeg er elendig i skolen. Det eneste fag, jeg ikke får dumpekarakter i, er billedkunst. Det er bedre end ingenting, men jeg tvivler på, at jeg får det helt store ud af at lime visne blade fast på tegnepapir. Jeg har i hvert fald ikke lyst til at ende bag ved kassen i en fastfood-restaurant med et påklistret smil og spørge kunderne: »Noget at drikke? Medium eller large? Spiser I her, eller tager I det med? For eller imod abort?« Og blive skældt ud af min overordnede, hvis jeg kommer til at give en kunde for mange pomfritter, fordi han smilede til mig ... Det kunne jo have været manden i mit liv. Jeg ville have givet ham rabat, og han ville have inviteret mig på steak på Hippopotamus, friet til mig, og så ville vi have levet lykkeligt til vores dages ende i hans megalækre femværelses.

Vi har fået vores børnecheck i dag. Det var heldigt, for så slipper jeg for at tage ind til Børnenes Kontor inde i byen. Hvor pinligt er det lige? Der var engang, hvor min mor og jeg mødte heksen Nacéra lige ved siden af indgangen. Det er en dame, vi har kendt meget længe. Mor låner penge af hende, når vi virkelig er på røven. Jeg kan ikke fordrage hende. Hun kommer altid i tanker om, at hun skal have sine penge, når der er sindssygt mange mennesker omkring, bare for at gøre det toppinligt for min mor. Nå, men vi mødte altså hende heksen Nacère ved indgangen til Børnenes Kontor. Mor havde det vildt dårligt med det, men heksen virkede henrykt.

– Nå, Yasmina, er du kommet til Børnenes Kontor for at ... finde noget?

– Ja.

– Ja, jeg er kommet for at ... give!

– Må Gud belønne dig ...

Hmm ... Jeg håber virkelig ikke, Gud belønner hende med noget som helst ud over hendes grimme ondskabsfuldhed. Det endte med, at vi gik hjem uden noget, fordi mor ikke ville risikere at komme til at tage noget tøj, der havde tilhørt heksen. Så ville hun bare få endnu en chance for at fyre et eller andet af i stil med: »Næ, er det ikke min nederdel, du dér har på?« Jeg var stolt af min mor. Det kalder jeg værdighed, og det er ikke noget, man lærer i skolen.

Nu vi taler om skolen, så skal jeg skrive en samfundsfagsopgave om begrebet respekt. Det er hr. Werbert, der har givet os den for. Han er en sød nok lærer, men jeg kan ikke så godt lide, når han taler til mig, for det er, som om han har ondt af mig, og det kan jeg ikke holde ud. Det er, ligesom når mig og mor beder den gamle dame på Børnenes Kontor om en plasticpose til de trøjer, vi har valgt, og hun så ser på os med sine våde øjne. Når det sker, har vi bare lyst til at aflevere trøjerne igen og skride. Det er det samme med hr. Werbert. Han spiller social profet. Han siger, at jeg altid bare kan lave en aftale med ham, hvis jeg har brug for at tale om noget ... Det er bare for at pleje sin samvittighed, og så han kan sidde på en trendy bar i Paris og fortælle sine venner, hvor hårdt det er at undervise i forstæderne. Ad!

Hvad skal jeg finde på at sige om begrebet re-

spekt? Lærerne er under alle omstændigheder totalt ligeglade med vores opgaver. De læser dem garanteret ikke engang. De skriver bare en tilfældig karakter på sidste side, lægger dem væk og sætter sig tilbage i deres lædersofaer mellem deres to unger, Paméla, 10 år, som leger med Opvaske-Barbie, og Brandon, 12 år, som æder sine bussemænd. Og Marie-Hélène ikke at forglemme, som lige har bestilt takeaway, fordi hun ikke lige gad lave aftensmad, og læser en artikel om hårfjerning med voks i *Moderne Kvinder*. Det ville jeg for eksempel kalde respektløst. Hårfjerning med voks er smertefuldt, og at volde smerte er mangel på respekt.

Jeg har alligevel også tænkt mig at droppe ud. Jeg er dødtræt af skolen. Jeg keder mig ihjel, og jeg taler ikke med nogen. Der findes kun to mennesker, som jeg kan tale rigtigt med. Fru Burlaud og så Hamoudi, der er en af dem, man ser op til her i Paradisparken. Han må være omkring 28 år. Han hænger ud dagen lang i de forskellige opgange i kvarteret, og som han altid siger til mig, så har han kendt mig, siden jeg »ikke var større end en klump fed«.

Hamoudi ryger joints hele tiden. Han er konstant helt væk, og det er vist derfor, jeg godt kan lide ham. Der er ingen af os to, der kan lide vores virkelighed. Nogle gange når jeg har været ude at købe ind, standser han mig nede i opgangen for

at snakke lidt. »Bare lige fem minutter ...« siger han, og så ender vi med at snakke i en time eller to. Mest ham. Der er mange gange, hvor han frem-siger digte af Arthur Rimbaud. Eller den smule, han lige kan huske af dem, for det der hash æder hukommelsen op. Men når han siger dem højt for mig med sin accent og sine håndtegn, så synes jeg, de er smukke, selv om jeg ikke fatter ret meget af det.

Det er vildt ærgerligt, at han ikke gjorde skolen færdig. Det er fængslets skyld. Han har fortalt mig, at nogle af hans venner fik rodet ham ud i noget snavs, men han vil ikke sige, hvad det var – »det er du for lille til«. Da han kom ud igen, droppede han ud af det hele, selv om han var nået ret langt med sin uddannelse. Vi taler studentereksamen her. Så når jeg ser strisserne visitere Hamoudi nede ved hoveddøren og hører dem kalde ham »narrøv« og »taber«, så siger jeg til mig selv, at de ikke har forstand på lyrik. Hvis Hamoudi havde været lidt ældre, så ville jeg godt have haft ham som far. Da han hørte, hvad der var sket for os, talte vi sammen i lang tid. »Der findes ikke noget mere helligt end familien,« sagde han og rullede sin 117. joint. Og han ved, hvad han taler om: Han har otte søskende, og de er næsten alle sammen blevet gift. Men Hamoudi siger, at han ikke er til det der med ægteskab, at man ikke kan bruge det til noget, at

det bare er endnu et søm til ligkisten, og at vi har rigelig med søm i forvejen. Det har han ret i. Bortset fra at jeg ikke har nogen familie mere. Vi er kun en halv familie nu.